

ТЕМА: **КОНСТРУЮВАННЯ З БУДІВЕЛЬНОГО
МАТЕРІАЛУ В СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ.**

1 Вступна частина.

- Організація здобувачів освіти
- Повідомлення теми заняття
- Обґрунтування актуальності теми
- Запис теми, плану заняття.

2 Основна частина.

- Постановка пізнавального завдання
- Фіксація на дошці ключових слів

Викладання нової теми.

План.

1. Характеристика конструктивної діяльності з будівельного матеріалу в старшому дошкільному віці.
2. Програмові завдання, навчання конструювання.
3. Методи та прийоми навчання.

Література

- 1 Давидчук А.Н. Конструктивна творчість дошкільників. –Х:2012 .
- 2 Л.В. Куцакова Конструювання та ручна праця: Творчий центр: 2005
- 3 Т.С.Комарова Образотворча діяльність у дитячому садку – Х: Ранок 2007
- 4 В.П.Котляр Основи образотворчої діяльності . Методика художнього виховання дітей –К: «Кондор» 2006
- 5 Г.В.Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М.Голота, Янцур Образотворче мистецтво з методикою викладання в навчальному закладі –К:»Слово» 2010

3 Заключна частина

- Відповіді на запитання студентів
- Формулювання загального висновку
- Завдання для самостійної роботи

У дітей 6-го року життя інтерес до конструювання будівельних ігор значно зростає. Діти охоче будують різноманітні конструкції, багато завдань виконують самостійно. Їх ігри стають цікавими, різноманітними. В них вони відтворюють знання одержаних під час спостережень навколишньої дійсності, з інформації по радіо, телебаченню, з книг, розповідей дорослих, З'являється самостійність в розвитку задуму, сюжету.

Діти здатні проявляти старанність, впертість, свідомо оволодівати новими способами роботи, умінням перевіряти якість виконання певних дій, розуміти що в оцінку роботи входить темп виконання, послідовність виконання всіх дій.

З'являються елементи самостійного контролю: помічають свої помилки й стараються їх виправити.

Розвиток зв'язного мовлення дає змогу, охоче ділитися своїм досвідом з товаришами. Але всі ці уміння ще не достатньо стійкі і потребують контролю вихователя.

Найбільш вивченим вченими являється конструювання з будівельного матеріалу, але цілеспрямованого й систематичного навчання дітей цьому виду конструювання в практиці відсутнє. В основному воно зводиться до роботи по зразкам і то найбільш для дітей молодшого віку.

В дитячому дошкільному закладі у дітей виховують самостійність та ініціативу якості необхідні для успішного навчання в школі, а в подальшому для продуктивної трудової діяльності.

Гра – найбільш доступна для дітей форма діяльності, в якій вони самостійно застосовують отримані навички та уявлення.

Будівельний матеріал дає дитині змогу комбінувати та створювати по власному задуму нові конструкції. Діти творчо підходять до створення своїх конструкцій. Основний показник творчості, яку вчені розглядають як діяльність вищого рівня – новизна його результату.

Психологи Виготський Л.Д., Давидов В.В., Запорожець А.В., Подьяков М.М., Ветлугіна Н.О. довели, що творчі можливості дітей проявляються вже в дошкільному віці.

Особливістю дитячої творчості являється те, що процес створення продукту для дитини має першочергове значення. Їх діяльність відрізняється емоційністю, бажання пізнати різні рішення, багато разів пробуючи створювати різні варіанти конструкцій. Старші дошкільники виявляють здатність самостійно домовлятися про спільну діяльність, розподіляти обов'язки між собою.

Захопившись пошуком, діти обов'язково закінчать її позитивним результатом, отже формувати творчість дітей необхідно такими засобами, які передбачають розвиток їх уявлень (Давидов В.В., Виготський Л.С.).

Вс старшому дошкільному віці використовують наступні типи занять:

- а) за зразком,
- б) за умовою,

- в) на запропоновану тему,
- г) за макетом, малюнком, фотографією,
- д) за словесним описом,
- є) за задумом.

В старшій групі продовжують навчати дітей аналізувати предмети, виділяти характерні ознаки, порівнювати їх по цим ознакам. В цій групі велике місце починає займати формування елементів навчальної діяльності, розуміння завдань, поставлених вихователем, самостійні виконання вказівок. Особливу увагу приділяють виробленню вміння створювати конструкції по власному задуму. Дітей навчають ряду нових конструктивних вмінь: з'єднувати декілька невеликих площин в одну велику (парканчик, який загороджує площі різної конструкції) робити стійкі споруди, готувати основу для перекриття, розподіляти складну споруду в висоту. Дітей знайомлять з новими деталями: пластинами, конусом, об'ємними геометричними формами, замінювати одні деталі іншими. Всіма цими вміннями діти оволодівають в процесі створення різних споруд.

В конструюванні виділяють два взаємопов'язаних етапів: зародження задуму та його виконання.

Джерело виникнення задуму - навколишнє життя, різноманітний, предметний та природний світ, соціальні явища художня література, різні види діяльності та в першу чергу - гра. Але сприймання світу у дітей поверхове: охоплюють в основному зовнішні сторони предмету та явищу, які тому завдання педагога не тільки наповнити життя дітей враженнями, але й створити умови для більш глибокого засвоєння знань про навколишню дійсність, формувати вміння бачити характерні особливості предметів, явищ і по-своєму передавати їх в конструкціях. По мірі збагачення діяльності новим змістом, способами та прийомами у дітей формується здатність будувати нові достатньо оригінальні образи.

В старшому дошкільному віці вихователь формує вміння орієнтуватися на площині столу. Вона займає певну площину, має відповідну форму. Він основи споруди - ніби від фундаменту - залежить конструкція всієї споруди. Потрібно навчити дітей встановлювати перші деталі, щоб вони відповідали формі всієї споруди, для того, щоб конструкція була стійка.

Дітей потрібно навчити сюжетному конструюванню. Дітей старшого віку необхідно вчити планувати свою споруду: що будувати, для кого, яка повинна бути загальна форма, яку площу займе споруда, яка повинна бути її основа.

Завдяки різноманітності матеріалу ускладнюється і тематика занять: багато поверховий будинок, станції метро, адміністративні будівлі, різні конструкції мостів, різні види транспорту. Для сюжетного конструювання «Вулиця міста», «Зоопарк», «Морський порт» тощо.

Для розвитку творчості дітей необхідно формувати уявлення про різні варіанти споруд. З цією метою вихователь приділяє багато уваги розгляданню архітектурних споруд. Проводять декілька занять по конструюванню споруд з поступово ускладненою конструкцією. Наприклад -

на першому занятті будують одноповерховий дім довгий з під'їздами, на другому - високий та вузький з башнею, на третьому - багатоповерховий прикрашений балконами. Матеріал для споруди діти обирають самостійно.

Значну роль у керівництві конструктивною діяльністю дітей відіграє вміння педагога швидко і своєчасно допомогти дітям у здійсненні задуму .надати їм технічну допомогу у доборі необхідних матеріалів.

Вихователь сама повинна уміти добре конструювати, досконало володіти різними технічними прийомами, зведення споруд. Вона повинна показати прийоми будівництва, які забезпечують наприклад стійкість споруди. Спостерігаючи за процесом будівництва треба постійно пробуджувати думку дітей, спонукати їх до порівняння з баченим до уточнення форми споруди – додати до неї якусь деталь, придумати щось нове, Під час обігрування споруд доречно запропонувати різні додаткові споруди, реквізити. Показати, як поставити семафор, чим привести його в рух, як зробити трап для пароплава тощо.

Систематично спостерігаючи за тим, як будують діти, вихователь ставить перед ними нові завдання; прагнучи до того, щоб вони удосконалювали свої вміння. В старшому дошкільному віці роль вихователя повинна бути обмеженою. Вихователь дає дітям більше порад, допомагає розподілити обов'язки , активізує активність дітей.

Використання педагогом конкретного прийому залежить від складності будови, способу з'єднань деталей,здібностей дітей. В одному випадку вихователь демонструє зразок і процес спорудження будівлі, в іншому- тільки зразок, а діти самостійно з'ясовують послідовність виконання роботи. Педагог може показати незакінчену будівлю, показати лише новий прийом зведення будівлі. Усе це збагачує досвід дошкільнят у конструюванні, розвиває їхню конструктивну творчість, точність сприймання, вміння аналізувати будівлю.

Конструювання за зразком готує дітей до конструювання на певну тему, за запропонованими вихователем умовами, коли об'єкт зводять у різних варіантах. Цей вид конструювання є складнішим для дітей, оскільки передбачає не копіювання зразка, а оперування образами, використання знань про способи дій, узагальнених уявлень про предмети.

Під час конструювання за власним задумом діти вирішують завдання самостійно, виявляючи творчу ініціативу у створенні образу, використанні набутих навичок. У процесі конструювання за власним задумом діти самостійно визначають зміст конструкції і способів її виконання, добирають матеріал. Педагог повинен бачити і знати роботу всіх вихованців, як вони засвоїли попередній матеріал і чи використовують набуті знання та вміння, яка і кому потрібна допомога, чи вміють обмірковувати задум, розповідати про свої майбутні споруди, добирати деталі, дружно працювати.

Діти зводять споруди з великого будівельного матеріалу На майданчику влітку також діти повинні мати можливість гратися крупним будівельним матеріалом, що дає їм змогу при обігруванні самим сісти в збудований

автомобіль чи пароплав. Для цього діти повинні мати достатню кількість матеріалу. До наборів добре мати кілька фанерних ящиків, вони вдало використовуються як кабіна, кузов, тощо. Однією з умов для розвитку будівельних ігор дітей на майданчику є вибір постійного місця, де б дітям було б зручно будувати і де не потрібно руйнувати споруди після гри. Потрібно мати в сараї якісь полицки для зберігання матеріалу.

Наявність у дитячому навчальному закладі крупного будівельного матеріалу завжди приводять до тривалої і цікавої творчої гри.

В старшій групі використовують набір Агапової М.П., а також набори №2, №5, №6 розроблені Н Д І іграшки та тематичні набори. Методи, які використовує вихователь направлені на розвиток самостійності, творчому підходу до вирішення завдання.

У підготовчій до школи групі використовують набори будівельного матеріалу, розроблені Агаповою М.П., Могилевським А.П. набори № 2-8, розроблені Н Д І іграшки. Набір № 8 зокрема, дає змогу створювати різноманітні споруди урахуванням сучасних вимог до них. З пропонованих деталей можна споруджувати багатоповерхові будівлі з балконами та іншим архітектурним оформленням: панельні блоки, вікно, двері легко вставляються в пази. З деталей тематичних конструкцій, які також повинні бути у групі «Мости», «Конструктор-будівельник», «Розбірний будинок», «Юний кораблебудівник», «Гараж», «Зроби сам» та ін), діти конструюють будинки, літаки, автомобілі, поїзди тощо. При спорудженні сюжетних будівель доцільно додатково використовувати різноманітні дрібні Іграшки, до зображують людей, тварин, птахів, рослин, транспорт і т.д. Оскільки для втілення тематичного задуму потрібна більша кількість матеріалу, що сприяє формування вміння добирати відповідні деталі, варіювати елементи не обмежуючись основною схемою конструкції.

Для конструктивних ігор, використовують конструктори виготовлені з різноманітних матеріалів: пластмасові, металеві, дерев'яні. Що розвиває у дітей вміння з'єднувати деталі завдяки різним способам з'єднань, дивлячись з якого матеріалу виготовлений конструктор.

Застосування словесних прийомів навчання, формує активність та самостійність, розглядання зразка його аналіз; навідні запитання. З метою навчання варіювати використання деталей вихователь називає тему та дає зразок не показуючи прийомів виконання.

Необхідно навчити дітей розповідати про свої майбутні споруди. При аналізі цих споруд, важливо показати, що конструкція одного й того ж предмета може бути різного в залежності від будівельного матеріалу та способів з'єднань окремих елементів. Показ використовується тільки нових прийомів і не до кінця, діти далі продумують самостійно. Пояснення носить частковий характер; зразок використовують але частіше без показу як будувати.

Як уже зазначалося, на заняттях шестирічні діти конструюють з будівельних матеріалів, з індивідуальні споруди за зразком, умовами на

запропоновану тему, за власним задумом а також колективні, на запропоновану тему і за задумом. Зразок подається у вигляді фотографії, Ілюстрацій, простих малюнків, без зайвих деталей. Так, за фотографією чи літературних Ілюстрацій діти можуть спорудити міст, палац культури, самостійно визначивши просторове розміщення будівлі, обміркувавши художнє оформлення.

Конструювання по моделі.

Розроблено Міреновою А.М., яке використовувалося в дослідженнях Лурії А.Р.

В якості зразка використовується модель, в якій складові частини скриті від дитини. Тобто, дається певна задача, а не спосіб її вирішення. В якості моделі можна використовувати конструкцію обклеєну білим папером, діти споруджують її із наявного будівельного матеріалу.

Конструювання по схемам розроблені Холмовською В.А.

Дітей спочатку навчають будувати прості схеми-креслення, які відтворюють зразки споруд, а потім навпаки створюють конструкції за простими схемами. Для цього потрібно використовувати шаблон, що розвивають образні мислення, пізнавальні здібності. В підготовчій групі діти створюють споруди на основі систематичних спостережень. Зразок вихователя, повний показ прийомів зображення використовується рідко. Вихователь не дає дітям прямих вказівок, а спирається на знання дітей, на вміння виконувати словесні завдання, працювати в відповідності з поставленими умовами, слід навчити дітей працювати **по ілюстраціям**, фотографіям.

Для цього потрібно визначити просторове розташування споруди, самостійно підбирати деталі, продумувати художнє оформлення. Тематика споруд розширюється. Вихователь вчить будувати з великої кількості матеріалу, створювати споруди на високих опорах з перекриттями.

Детальний показ способів зображення використовуються лише зрідка. Часом за зразок можуть провити споруджені вихователем або дітьми будівля, певний вид транспорту. Однак доцільніше запропонувати вихованцям пригадати, які будинки, кораблі вони бачили на прогулянці, під чие екскурсії (різної форми, величини, кольору), і самим спорудити їх.

Складніший вид – **конструювання за умовами або на запропоновану тему**. Тут дитина вже копіює зразок, а опорує уявними образами, використовує набуті раніше знання про способи дій, узагальнені уявлення про різні предмети, об'єкти. Тобто вона не відображує якийсь конкретний предмет, а створює його відповідно до повних вимог, які ставляться до цієї споруди. Конструюючи в такий спосіб, діти дізнаються, що один і той самий предмет може кілька варіантів виконання.

В старшому дошкільному віці дітей вчать створювати колективні споруди. Діти будують 2-3 чоловіка, більшим колективом до 10 чоловік, де діти вчаться домовлятися про тему споруди з якого матеріалу краще будувати.

Вчаться самостійно розподіляти роботу, планувати послідовність дій, працювати відповідне до спільного задуму, радитися одне з одним,

рахуватися з думками товаришів, мативувати свої пропозиції, обережно поводитися зі спорудами інших дітей.

Орієнтовні теми колективних споруд: «Школа», «Дитячий садок», «новий мікрорайон» тощо. Діти споруджують з будівельного матеріалу групи будівель, об'єднаних спільним змістом: «Наша вулиця», «Головна площа», «Тваринницька ферма», «Аеродром», «Судна», «Пристань», «Річковий вокзал», «Морський порт» та ін.

В кінці заняття вихователь аналізує дитячі конструкції, дає позитивну оцінку, виділяє кращі споруди, вказує на ті конструкції в яких була допущена помилка. До аналізу залучає дітей; конкретно називає дітей, які створили хороші споруди, задає дітям питання, щоб діти могли самостійно усунути помилки в роботі.